

Lektüre antiker Texte für ArchäologInnen

1541

FS 13

Di 13:00–13:45

Beginn: 19.02.13

Indien aus der Sicht der Griechen

In diesem Frühjahrssemester soll ein etwas „exotisches“ Thema Gegenstand dieser Lektüreveranstaltung sein: Megasthenes, der um 300 v. Chr. in Indien weilte, schrieb eine *Indische Geschichte*, aus der Auszüge bei Diodor und Arrian erhalten sind. Diese – nebst griechischen Inschriften aus Indien und etwas Plinius d. Ä. – werden uns ausreichend abwechslungsreiches Textmaterial liefern.

Das Ziel der Veranstaltung ist es, die Griechisch- (und Lateinkenntnisse) der TeilnehmerInnen zu reaktivieren, à jour zu halten und zu verbessern. Deshalb wird der sorgfältigen Textbearbeitung entsprechend viel Zeit eingeräumt.

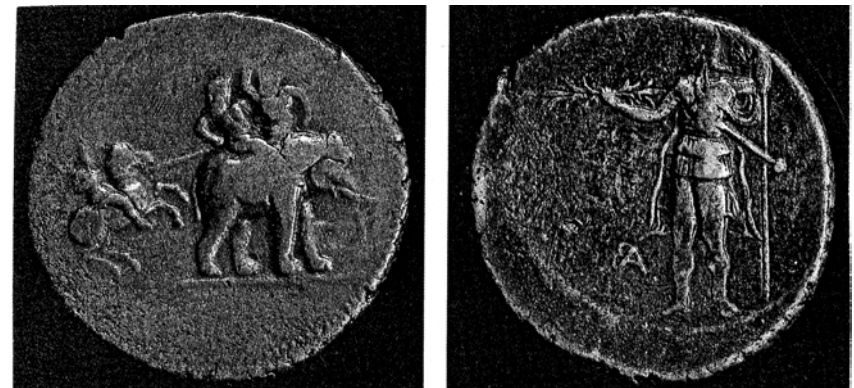
Die Texte (mit Wörterangaben) können von der Seminarhomepage (Veranstaltungen) heruntergeladen werden. Ein erstes Stück sollte nach Möglichkeit für die erste Sitzung bereits vorbereitet werden.

Dr. Christian Utzinger

Christian.Utzinger@klphs.uzh.ch

Nachprägung einer athenischen Tetradrachme aus Baktrien (Silber; um 360 v. Chr.)

Dekadrachme. Alexander kämpft zu Pferd gegen den Inderkönig Poros auf seinem Kriegselefanten in der Schlacht von 326 v. Chr. (Rs.: Alexander als Sieger) (unklarer Prägeort im hellenistischen Osten. Silber)

Demetrios I. von Baktrien als Indiensieger mit Elefantenkappe, 190–171 v. Chr.

Lektüre antiker Texte für ArchäologInnen

1541

FS 13

Di 13:00–13:45

Beginn: 19.02.13

Indien aus der Sicht der Griechen

In diesem Frühjahrssemester soll ein etwas „exotisches“ Thema Gegenstand dieser Lektüreveranstaltung sein: Megasthenes, der um 300 v. Chr. in Indien weilte, schrieb eine *Indische Geschichte*, aus der Auszüge bei Diodor und Arrian erhalten sind. Diese – nebst griechischen Inschriften aus Indien und etwas Plinius d. Ä. – werden uns ausreichend abwechslungsreiches Textmaterial liefern.

Das Ziel der Veranstaltung ist es, die Griechisch- (und Lateinkenntnisse) der TeilnehmerInnen zu reaktivieren, à jour zu halten und zu verbessern. Deshalb wird der sorgfältigen Textbearbeitung entsprechend viel Zeit eingeräumt.

Die Texte (mit Wörterangaben) können von der Seminarhomepage (Veranstaltungen) heruntergeladen werden. Ein erstes Stück sollte nach Möglichkeit für die erste Sitzung bereits vorbereitet werden.

Dr. Christian Utzinger

Christian.Utzinger@klphs.uzh.ch

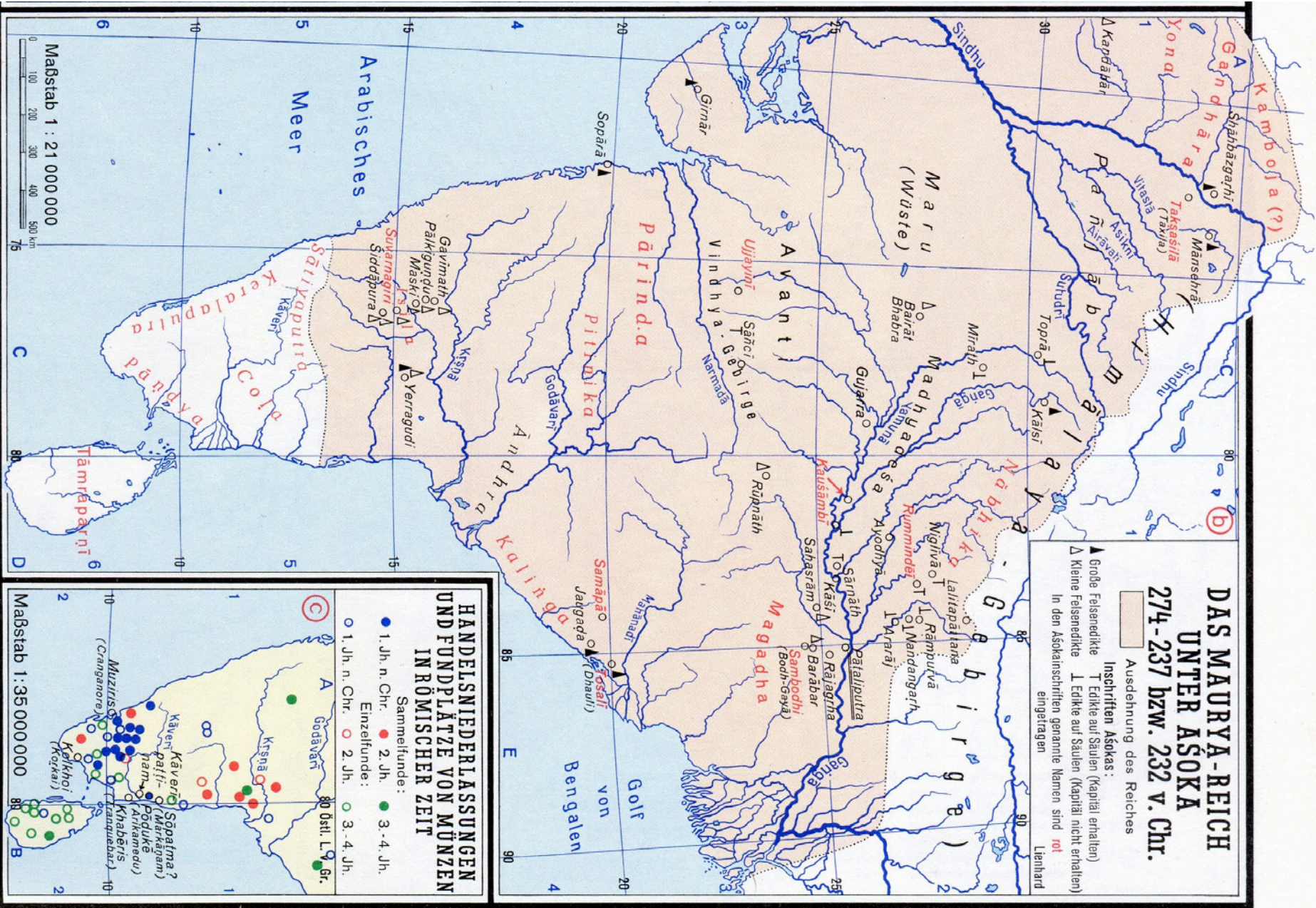
Nachprägung einer athenischen Tetradrachme aus Baktrien (Silber; um 360 v. Chr.)

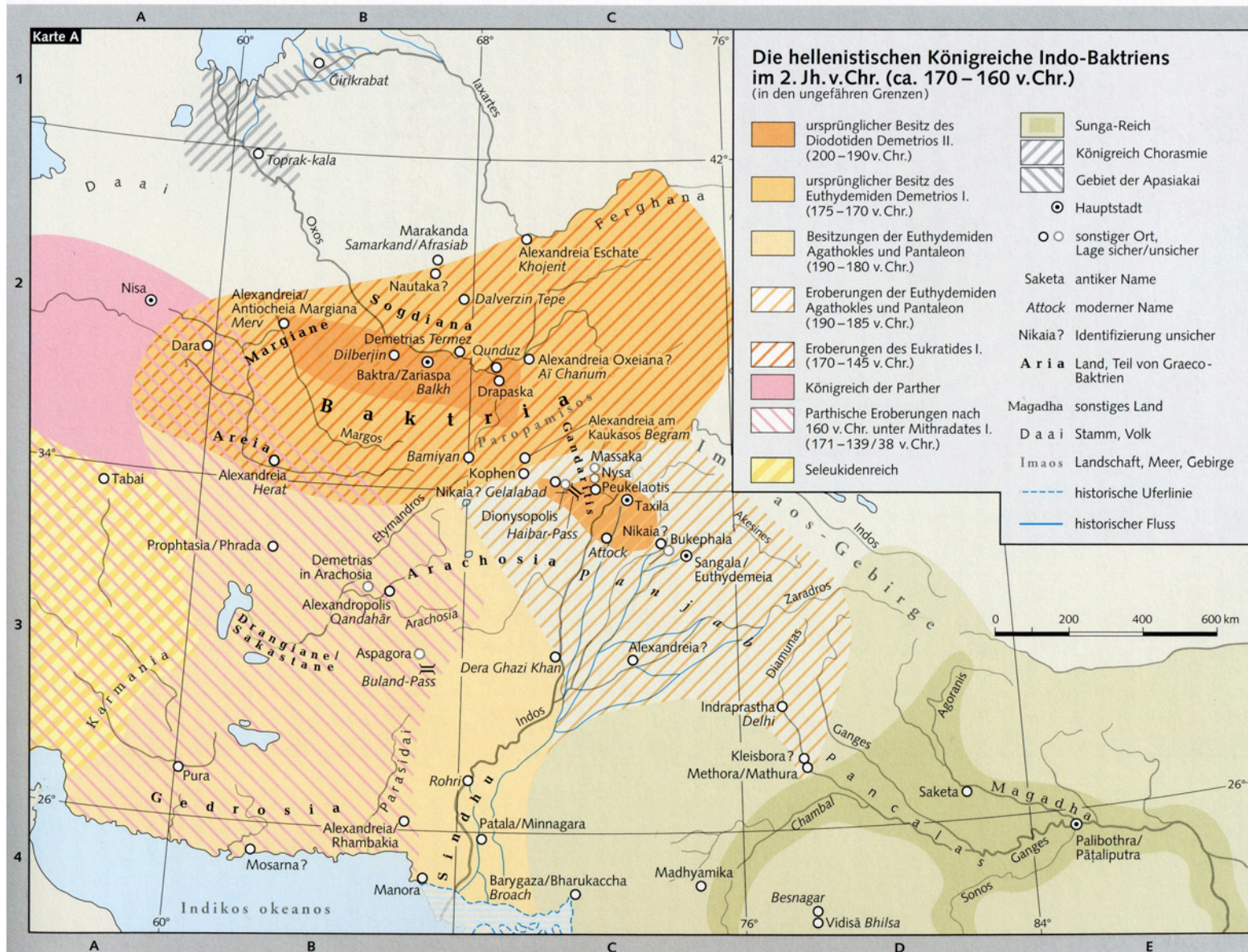
Dekadrachme. Alexander kämpft zu Pferd gegen den Inderkönig Poros auf seinem Kriegselefanten in der Schlacht von 326 v. Chr. (Rs.: Alexander als Sieger) (unklarer Prägeort im hellenistischen Osten. Silber)

Demetrios I. von Baktrien als Indiensieger mit Elefantenkappe, 190–171 v. Chr.

Die hellenistischen Königreiche Indo-Baktriens im 2. und 1. Jh. v. Chr.

Diodor von Sizilien: Beschreibung Indiens

(2.35.1) Ἡ τοίνυν Ἰνδικὴ τετράπλευρος οὖσα τῷ σχήματι, τὴν μὲν πρὸς ἀνατολὰς νεύουσαν πλευρὰν καὶ τὴν πρὸς μεσημβρίαν ἢ μεγάλη περιέχει θάλαττα, τὴν δὲ πρὸς τὰς ἄρκτους τὸ Ἡμωδὸν ὄρος διείργει τῆς Σκυθίας, ἣν κατοικοῦσι τῶν Σκυθῶν οἱ προσαγορευόμενοι Σάκαι· τὴν δὲ τετάρτην τὴν πρὸς δύσιν ἐστραμμένην δι-είληφεν ὁ Ἰνδὸς προσαγορευόμενος ποταμός, μέγιστος ὢν τῶν πάντων μετὰ τὸν Νεῖλον. **2** τὸ δὲ μέγεθος τῆς ὅλης Ἰνδικῆς φασιν ὑπάρχειν ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν πρὸς δύσιν δισμυρίων ὀκτακισχιλίων σταδίων, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων πρὸς μεσημβρίαν τρισμυρίων δισχιλίων. τηλικαύτη δ' οὖσα τὸ μέγεθος δοκεῖ τοῦ κόσμου μάλιστα περιέχειν τὸν τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλον, καὶ πολλαχῆ μὲν ἐπ' ἄκρας τῆς Ἰνδικῆς ἰδεῖν ἔστιν ἀσκίους ὄντας τοὺς γνώμονας, νυκτὸς δὲ τὰς ἄρκτους ἀθεωρήτους· ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις οὐδ' αὐτὸν τὸν ἀρκτοῦρον φαίνεσθαι· καθ' ὃν δὴ τόπον φασὶ καὶ τὰς σκιὰς κεκλίσθαι πρὸς μεσημβρίαν. **3** ἢ δ' οὖν Ἰνδικὴ πολλὰ μὲν ὄρη καὶ μεγάλα ἔχει δένδρεσι παντοδαποῖς καρπίμοις πλήθοντα, πολλὰ δὲ πεδία καὶ μεγάλα καρποφόρα, τῷ μὲν κάλλει διάφορα, ποταμῶν δὲ πλήθεσι διαρρέομενα. τὰ πολλὰ δὲ τῆς χώρας ἀρδεύεται, καὶ διὰ τοῦτο διττοὺς ἔχει τοὺς κατ' ἔτος καρπούς· ζῶν τε παντοδαπῶν γέμει διαφόρων τοῖς μεγέθεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς, τῶν μὲν χερσαίων, τῶν δὲ καὶ πτηνῶν. **4** καὶ πλείστους δὲ καὶ μεγίστους ἐλέφαντας ἐκτρέφει, χορηγοῦσα τὰς

τροφὰς ἀφθόνους, δι' ἃς ταῖς ῥώμαις τὰ θηρία ταῦτα πολὺ προέχει τῶν κατὰ τὴν Λιβύην γεννωμένων· διὸ καὶ πολλῶν θηρευομένων ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν καὶ πρὸς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας κατασκευαζομένων μεγάλας συμβαίνει ῥοπὰς γίνεσθαι πρὸς τὴν νίκην.

(36.1) Ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἢ πολυκαρπία τρέφουσα τοῖς τε ἀναστήμασι τῶν σωμάτων καὶ τοῖς ὄγκοις ὑπερφέροντας κατασκευάζει· εἶναι δ' αὐτοὺς συμβαίνει καὶ πρὸς τὰς τέχνας ἐπιστήμονας, ὡς ἂν ἀέρα μὲν ἔλκοντας καθαρὸν, ὕδωρ δὲ λεπτομερέστατον πίνοντας. **2** ἢ δὲ γῆ πάμφορος οὖσα τοῖς ἡμέροις καρποῖς ἔχει καὶ φλέβας καταγείους πολλῶν καὶ παντοδαπῶν μετάλλων· γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ πολὺς μὲν ἄργυρος καὶ χρυσός, οὐκ ὀλίγος δὲ χαλκὸς καὶ σίδηρος, ἔτι δὲ καττίτερος καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς κόσμον τε καὶ χρεῖαν καὶ πολεμικὴν παρασκευὴν ἀνήκοντα. **3** χωρὶς δὲ τῶν δημητριακῶν καρπῶν φύεται κατὰ τὴν Ἰνδικὴν πολλὴ μὲν κέγχρος, ἀρδευομένη τῇ τῶν ποταμίων ναμάτων δαψιλείᾳ, πολὺ δ' ὄσπριον καὶ διάφορον, ἔτι δ' ὄρυζα καὶ ὁ προσαγορευόμενος βόσπορος, καὶ μετὰ ταῦτ' ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς διατροφήν χρησίμων· καὶ τούτων τὰ πολλὰ ὑπάρχει αὐτοφυῆ. οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ἄλλους ἐδωδίμους καρποὺς φέρει δυναμένους τρέφειν ζῶα, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. **4** διὸ καὶ φασὶ μηδέποτε τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν ἢ καθόλου σπάνιν τῶν πρὸς τροφήν ἡμερον ἀνηκόντων. διττῶν γὰρ ὄμβρων ἐν αὐτῇ γινομένων καθ' ἕκαστον ἔτος, τοῦ μὲν χειμερινοῦ, καθὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὁ σπόρος τῶν πυ-

ρίνων γίνεται καρπῶν, τοῦ δ' ἑτέρου κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴν· καθ' ἣν σπείρεσθαι συμβαίνει τὴν ὄρυζαν καὶ τὸν βόσπορον, ἔτι δὲ σήσαμον καὶ κέγγρον· κατὰ δὲ τὸ πλεῖστον ἀμφοτέροις τοῖς καρποῖς οἱ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἐπιτυγχάνουσι, πάντων δὲ τελεσφορουμένων, θατέρου τῶν καρπῶν οὐκ ἀποτυγχάνουσι. **5** οἱ τε αὐτοματίζοντες καρποὶ καὶ αἱ κατὰ τοὺς ἐλώδεις τόπους φυόμεναι ῥίζαι διάφοροι ταῖς γλυκύτησιν οὔσαι πολλὴν παρέχονται τοῖς ἀνθρώποις δαψίλειαν· πάντα γὰρ σχεδὸν τὰ κατὰ τὴν χώραν πεδία γλυκεῖαν ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἰκμάδα καὶ τὴν ἀπὸ τῶν ὄμβρων τῶν ἐν τῷ θέρει [γινομένων] κατ' ἐνιαυτὸν κυκλικῇ τινι περιόδῳ παραδόξως εἰωθότων γίνεσθαι δαψίλειαν, χλιαρῶν πιπτόντων ὑδάτων ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀέρος, καὶ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι ῥίζας ἔψοντος τοῦ καύματος, καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων. **6** συμβάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐτοῖς εἶναι· παρὰ μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις οἱ πολέμοιοι καταφθείροντες τὴν χώραν ἀγεώργητον κατασκευάζουσι, παρὰ δὲ τούτοις τῶν γεωργῶν ἱερῶν καὶ ἀσύλων ἐωμένων, οἱ πλησίον τῶν παρατάξεων γεωργοῦντες ἀνεπαίσθητοι τῶν κινδύνων εἰσίν. **7** ἀμφοτέροι γὰρ οἱ πολεμοῦντες ἀλλήλους μὲν ἀποκτείνουσι ἐν ταῖς μάχαις, τοὺς δὲ περὶ τὴν γεωργίαν ὄντας ἐώσιν ἀβλαβεῖς, ὡς κοινούς ὄντας ἀπάντων εὐεργέτας, τὰς τε χώρας τῶν ἀντιπολεμούντων οὔτ' ἐμπυρίζουσι οὔτε δενδροτομοῦσιν.

(37.1) Ἔχει δὲ καὶ ποταμοὺς ἡ χώρα τῶν Ἰνδῶν πολλοὺς καὶ μεγάλους πλωτοὺς, οἱ τὰς πηγὰς ἔχοντες ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς πρὸς τὰς ἄρκτους κεκλιμένοις φέρονται διὰ τῆς πεδιάδος, ὧν οὐκ ὀλίγοι συμμίσγοντες ἀλλήλοις ἐμβάλλουσι εἰς ποταμὸν τὸν ὀνομαζόμενον Γάγγην. **2** οὗτος δὲ τὸ πλάτος γινόμενος σταδίων τριάκοντα φέρεται μὲν ἀπὸ τῆς ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, ἐξερεύγεται δ' εἰς τὸν ὠκεανόν, ἀπολαμβάνων εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τὸ ἔθνος τὸ τῶν Γανδαριδῶν, πλείστους ἔχον καὶ μεγίστους ἐλέφαντας. **3** διὸ καὶ τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς πώποτε βασιλεὺς ἔπηλυσ ἐκράτησε, πάντων τῶν ἄλλοεθνῶν φοβουμένων τό τε πλῆθος καὶ τὴν ἀλκὴν τῶν θηρίων. καὶ γὰρ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀπάσης τῆς Ἀσίας κρατήσας μόνους τοὺς Γανδαρίδας οὐκ ἐπολέμησε· καταντήσας γὰρ ἐπὶ τὸν Γάγγην ποταμὸν μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰνδοὺς καταπολεμήσας, ὡς ἐπύθετο τοὺς Γανδαρίδας ἔχειν τετρακισχίλιους ἐλέφαντας πολεμικῶς κεκοσμημένους, ἀπέγνω τὴν ἐπ' αὐτοὺς στρατείαν. **4** ὁ δὲ παραπλήσιος τῷ Γάγγη ποταμός, προσαγορευόμενος δὲ Ἰνδός, ἄρχεται μὲν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἐμβάλλον δὲ εἰς τὸν ὠκεανὸν ἀφορίζει τὴν Ἰνδικὴν· πολλὴν δὲ δι-εξ-ιῶν πεδιάδα χώραν δέχεται ποταμοὺς οὐκ ὀλίγους πλωτοὺς, ἐπιφανεστάτους δ' Ὑπανιν καὶ Ὑδάσπην καὶ Ἀκεσίνον. **5** χωρὶς δὲ τούτων ἄλλο πλῆθος ποταμῶν παντοδαπῶν διαρρεῖ καὶ ποιεῖ κατάφυτον πολλοῖς κηπεύμασι καὶ καρποῖς παντοδαποῖς τὴν χώραν. τοῦ δὲ κατὰ τοὺς ποταμοὺς πλή-

θους καὶ τῆς τῶν ὑδάτων ὑπερβολῆς αἰτίαν φέρουσιν οἱ παρ' αὐτοῖς φιλόσοφοι καὶ φυσικοὶ τοιαύτην· **6** τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένους χώρας, τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς, ὥστ' εὐλόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρρεούσας τὰς λιβάδας ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ποιεῖν τοὺς τόπους καθύγρους καὶ γεννᾶν ποταμῶν πλῆθος. **7** ἴδιον δέ τι συμβαίνει περὶ τινὰ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ποταμῶν τὸν ὀνομαζόμενον Σίλλαν, ῥέοντα δ' ἐκ τινος ὁμωνύμου κρήνης· ἐπὶ γὰρ τούτου μόνου τῶν ἀπάντων ποταμῶν οὐδὲν τῶν ἐμβαλλομένων εἰς αὐτὸν ἐπιπλεῖ, πάντα δ' εἰς τὸν βυθὸν καταδύεται παραδόξως.

(38.1) Τὴν δ' ὅλην Ἰνδικὴν οὖσαν ὑπερμεγέθη λέγεται κατοικεῖν ἔθνη πολλὰ καὶ παντοδαπά, καὶ τούτων μηδὲν ἔχειν τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν ἔπηλυν, ἀλλὰ πάντα δοκεῖν ὑπάρχειν αὐτόχθονα, πρὸς δὲ τούτοις μήτε ξενικὴν ἀποικίαν προσδέχεσθαι πώποτε μήτ' εἰς ἀλλοεθνεῖς ἀπεσταλκέναι. **2** μυθολογοῦσι δὲ τοὺς ἀρχαιοτάτους ἀνθρώπους τροφαῖς μὲν κεκρήσθαι τοῖς αὐτομάτως φυομένοις ἐκ τῆς γῆς καρποῖς, ἐσθῆσι δὲ ταῖς δοραῖς τῶν ἐγχωρίων ζώων, καθάπερ καὶ παρ' Ἑλλησιν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τεχνῶν τὰς εὐρέσεις καὶ τῶν ἄλλων τῶν πρὸς βίον χρησίμων ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον γενέσθαι, τῆς χρείας αὐτῆς ὑψηλομένης εὐφυεῖ ζῳῳ καὶ συνεργοῦς ἔχοντι πρὸς ἅπαντα χεῖρας καὶ λόγον καὶ ψυχῆς ἀγχίνουσαν. **3** μυθολογοῦσι δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς οἱ λογιώτατοι, περὶ οὗ καθῆκον ἂν εἴη συντόμως διελεῖν.

φασὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις, παρ' αὐτοῖς ἔτι τῶν ἀνθρώπων κωμηδὸν οἰκούντων, παραγενέσθαι τὸν Διόνυσον ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων ἔχοντα δύναμιν ἀξιόλογον· ἐπελθεῖν δὲ τὴν Ἰνδικὴν ἅπασαν, μηδεμιᾶς οὔσης ἀξιολόγου πόλεως [τῆς] δυναμένης ἀντιτάξασθαι. **4** ἐπιγενομένων δὲ καυμάτων μεγάλων, καὶ τῶν τοῦ Διόνυσου στρατιωτῶν λοιμικῆ νόσῳ διαφθειρομένων, συνέσει διαφέροντα τὸν ἡγεμόνα τοῦτον ἀπ-αγαγεῖν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῶν πεδινῶν τόπων εἰς τὴν ὄρεινὴν· ἐν ταύτῃ δὲ πνεόντων ψυχρῶν ἀνέμων καὶ τῶν ναματιαίων ὑδάτων καθαρῶν ῥεόντων πρὸς αὐταῖς ταῖς πηγαῖς, ἀπαλλαγῆναι τῆς νόσου τὸ στρατόπεδον. ὀνομάζεσθαι δὲ τῆς ὄρεινῆς τὸν τόπον τοῦτον Μηρόν, καθ' ὃν ὁ Διόνυσος ἐξέτρεψε τὰς δυνάμεις ἐκ τῆς νόσου· ἀφ' οὗ δὴ καὶ τοὺς Ἑλληνας περὶ τοῦ θεοῦ τούτου παραδεδωκέναι τοῖς μεταγενεστέροις τεθράφθαι τὸν Διόνυσον ἐν μηρῷ. **5** μετὰ δὲ ταῦτα τῆς παραθέσεως τῶν καρπῶν ἐπιμεληθέντα μεταδιδόναι τοῖς Ἰνδοῖς, καὶ τὴν εὐρεσίαν τοῦ οἴνου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων παραδοῦναι. πρὸς δὲ τούτοις πόλεων τε ἀξιολόγων γενηθῆναι κτίστην, μετ-αγαγόντα τὰς κώμας εἰς τοὺς εὐθέτους τόπους, τιμᾶν τε καταδειξαι τὸ θεῖον καὶ νόμους εἰσηγήσασθαι καὶ δικαστήρια, καθόλου δὲ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων εἰσηγητὴν γενόμενον θεὸν νομισθῆναι καὶ τυχεῖν ἀθανάτων τιμῶν. **6** ἱστοροῦσι δ' αὐτὸν καὶ γυναικῶν πλῆθος μετὰ τοῦ στρατοπέδου περιάγεσθαι, καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις παρατάξεις τυμπάνους

καὶ κυμβάλοις κεχρησθαι, μήπω σάλπιγγος εὐρημένης. βασιλεύσαντα δὲ πάσης τῆς Ἰνδικῆς ἔτη δύο πρὸς τοῖς πενήκοντα γῆρα τελευτήσαι. διαδεξαμένους δὲ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἀεὶ τοῖς ἀφ' ἑαυτῶν ἀπολιπεῖν τὴν ἀρχήν· τὸ δὲ τελευταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον καταλυθείσης τῆς ἡγεμονίας δημοκρατηθῆναι τὰς πόλεις.

(39.1) Περὶ μὲν οὖν τοῦ Διονύσου καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τοιαῦτα μυθολογοῦσιν οἱ τὴν ὄρεινὴν τῆς Ἰνδικῆς κατοικοῦντες. τὸν τε Ἡρακλέα φασὶ παρ' αὐτοῖς γεγενῆσθαι, καὶ παραπλησίως τοῖς Ἑλλησιν τὸ τε ῥόπαλον καὶ τὴν λεοντὴν αὐτῷ προσάπτουσι. **2** τῇ δὲ τοῦ σώματος ῥώμη καὶ ἀλκῇ πολλῷ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων διενεγκεῖν, καὶ καθαρὰν ποιῆσαι τῶν θηρίων γῆν τε καὶ θάλατταν. γήμαντα δὲ πλείους γυναικας υἱοὺς μὲν πολλοὺς, θυγατέρα δὲ μίαν γεννῆσαι, καὶ τούτων ἐνηλίκων γενομένων πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν δι-ελόμενον εἰς ἴσας τοῖς τέκνοις μερίδας, ἅπαντας τοὺς υἱοὺς ἀποδείξαι βασιλέας, μίαν δὲ θυγατέρα θρέψαντα καὶ ταύτην βασίλισσαν ἀποδείξαι. **3** κτίστην τε πόλεων οὐκ ὀλίγων γενέσθαι, καὶ τούτων τὴν ἐπιφανεστάτην καὶ μεγίστην προσαγορευθεῖσαι Παλίβοθρα. κατασκευάσαι δ' ἐν αὐτῇ καὶ βασιλεία πολυτελῆ καὶ πλήθος οἰκητόρων καθιδρῦσαι· τὴν τε πόλιν ὀχυρῶσαι τάφροις ἀξιολόγοις ποταμίαις ὕδασι πληρουμέναις. **4** καὶ τὸν μὲν Ἡρακλέα τὴν ἐξ ἀνθρώπων μετάστασιν ποιησάμενον ἀθανάτου τυχεῖν τιμῆς, τοὺς δ' ἀπογόνους αὐτοῦ βασιλεύσαντας ἐπὶ πολλὰς γενεὰς καὶ πράξεις ἀξιολόγους μεταχειρισαμένους

μήτε στρατείαν ὑπερόριον ποιήσασθαι μήτε ἀποικίαν εἰς ἄλλοεθνεῖς ἀποστεῖλαι. ὕστερον δὲ πολλοῖς ἔτεσι τὰς πλείστας μὲν τῶν πόλεων δημοκρατηθῆναι, τινῶν δ' ἐθνῶν τὰς βασιλείας διαμεῖναι μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως. **5** Νομίμων δ' ὄντων παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς ἐνίων ἐξηλλαγμένων θαυμασιώτατον ἄν τις ἡγήσαιτο τὸ καταδειχθὲν ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρ' αὐτοῖς φιλοσόφων· νενομοθέτηται γὰρ παρ' αὐτοῖς δοῦλον μὲν μηδένα εἶναι τὸ παράπαν, ἐλευθέρους δ' ὑπάρχοντας τὴν ἰσότητά τιμῶν ἐν πᾶσι. τοὺς γὰρ μαθόντας μήθ' ὑπερέχειν μήθ' ὑποπίπτειν ἄλλοις κράτιστον ἔξιν βίον πρὸς ἀπάσας τὰς περιστάσεις· εὐήθες γὰρ εἶναι νόμους μὲν ἐπ' ἴσης τιθέναι πᾶσι, τὰς δ' οὐσίας ἀνωμάλους κατασκευάζειν.

(40.1) τὸ δὲ πᾶν πλήθος τῶν Ἰνδῶν εἰς ἑπτὰ μέρη διήρηται, ὧν ἐστὶ τὸ μὲν πρῶτον σύστημα φιλοσόφων, πλήθει μὲν τῶν ἄλλων μερῶν λειπόμενον, τῇ δ' ἐπιφανείᾳ πάντων πρωτεύον. ἀλειτούργητοι γὰρ ὄντες οἱ φιλόσοφοι πάσης ὑπουργίας οὐθ' ἐτέρων κυριεύουσιν οὐθ' ὑφ' ἐτέρων δεσπόζονται. **2** παραλαμβάνονται δ' ὑπὸ μὲν τῶν ἰδιωτῶν εἰς τε τὰς ἐν τῷ βίῳ θυσίας καὶ εἰς τὰς τῶν τετελευτηκότων ἐπιμελείας, ὡς θεοῖς γεγονότες προσφιλέστατοι καὶ περὶ τῶν ἐν ἄδου μάλιστ' ἐμπείρως ἔχοντες, ταύτης τε τῆς ὑπουργίας δῶρά τε καὶ τιμὰς λαμβάνουσιν ἀξιολόγους· τῷ δὲ κοινῷ τῶν Ἰνδῶν μεγάλας παρέχονται χρεῖας παραλαμβάνόμενοι μὲν κατὰ τὸ νέον ἔτος ἐπὶ τὴν μεγάλην σύνοδον, προλέγοντες δὲ τοῖς πλήθεσι περὶ ἀνυμῶν καὶ ἐπομβρίας,

ἔτι δ' ἀνέμων εὐπνοίας καὶ νόσων καὶ τῶν ἄλλων τῶν δυναμένων τοὺς ἀκούοντας ὠφελῆσαι. **3** τὰ μέλλοντα γὰρ προακούσαντες οἱ πολλοὶ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκπληροῦσιν ἀεὶ τὸ μέλλον ἐκλείπειν καὶ προκατασκευάζουσιν ἀεὶ τι τῶν χρησίμων. ὁ δ' ἀποτυχῶν τῶν φιλοσόφων ἐν ταῖς προρρήσεσιν ἄλλην μὲν οὐδεμίαν ἀναδέχεται τιμωρίαν ἢ βλασφημίαν, ἄφρονος δὲ διατελεῖ τὸν λοιπὸν βίον. **4** δεύτερον δ' ἐστὶ μέρος τὸ τῶν γεωργῶν, οἱ τῷ πλήθει τῶν ἄλλων πολὺ προέχειν δοκοῦσιν. οὗτοι δὲ πολέμων καὶ τῆς ἄλλης λειτουργίας ἀφειμένοι περὶ τὰς γεωργίας ἀσχολοῦνται· καὶ οὐδεὶς ἂν πολέμιος περιτυχῶν γεωργῷ κατὰ τὴν χώραν ἀδικήσειεν ἄν, ἀλλ' ὡς κοινούς εὐεργέτας ἠγούμενοι πάσης ἀδικίας ἀπέχονται. **5** διόπερ ἀδιάφθορος ἢ χώρα διαμένουσα καὶ καρποῖς βρίθουσα πολλὴν ἀπόλαυσιν παρέχειται τῶν ἐπιτηδείων τοῖς ἀνθρώποις. βιοῦσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν οἱ γεωργοί, καὶ τῆς εἰς τὴν πόλιν καταβάσεως παντελῶς ἀφεστήκασιν. τῆς δὲ χώρας μισθοὺς τελοῦσι τῷ βασιλεῖ διὰ τὸ πᾶσαν τὴν Ἰνδικὴν βασιλικὴν εἶναι, ἰδιώτη δὲ μηδενὶ γῆν ἐξεῖναι κεκτηῆσθαι· χωρὶς δὲ τῆς μισθώσεως τετάρτην εἰς τὸ βασιλικὸν τελοῦσι. **6** τρίτον δ' ἐστὶ φύλον τὸ τῶν βουκόλων καὶ ποιμένων καὶ καθόλου πάντων τῶν νομέων, οἱ πόλιν μὲν ἢ κώμην οὐκ οἰκοῦσι, σκηνίτη δὲ βίῳ χρῶνται, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ κυνηγοῦντες καθαρὰν ποιοῦσι τὴν χώραν ὀρνέων τε καὶ θηρίων. εἰς ταῦτα δ' ἀσκοῦντες καὶ φιλοτεχνοῦντες ἐξημεροῦσι τὴν Ἰνδικήν, πλήθουςαν πολλῶν καὶ

παντοδαπῶν θηρίων τε καὶ ὀρνέων τῶν κατεσθιόντων τὰ σπέρματα τῶν γεωργῶν.

(41.1) τέταρτον δ' ἐστὶ μέρος τὸ τῶν τεχνιτῶν· καὶ τούτων οἱ μὲν εἰσιν ὀπλοποιοί, οἱ δὲ τοῖς γεωργοῖς ἢ τισιν ἄλλοις τὰ χρήσιμα πρὸς ὑπηρεσίαν κατασκευάζουσιν. οὗτοι δ' οὐ μόνον ἀτελεῖς εἰσιν, ἀλλὰ καὶ σιτομετρίαν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ λαμβάνουσι. **2** πέμπτον δὲ τὸ στρατιωτικόν, εἰς τοὺς πολέμους εὐθετοῦν, τῷ μὲν πλήθει δεύτερον, ἀνέσει δὲ καὶ παιδιᾶ πλείστη χρώμενον ἐν ταῖς εἰρήναις. τρέφεται δ' ἐκ τοῦ βασιλικοῦ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν πολεμιστῶν ἵππων τε καὶ ἐλεφάντων. **3** ἕκτον δ' ἐστὶ τὸ τῶν ἐφόρων· οὗτοι δὲ πολυπραγμονοῦντες πάντα καὶ ἐφορῶντες τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἀπαγγέλλουσι τοῖς βασιλεῦσιν, ἐὰν δ' ἢ πόλις αὐτῶν ἀβασίλευτος ἦ, τοῖς ἄρχουσιν. **4** ἕβδομον δ' ἐστὶ μέρος τὸ βουλευδὸν μὲν καὶ συνεδρεῦδον τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν βουλευομένοις, πλήθει μὲν ἐλάχιστον, εὐγενεῖα δὲ καὶ φρονήσει μάλιστα θαυμαζόμενον· ἐκ τούτων γὰρ οἱ τε σύμβουλοι τοῖς βασιλεῦσιν εἰσιν οἱ τε διοικηταὶ τῶν κοινῶν καὶ οἱ δικασταὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ καθόλου τοὺς ἠγεμόνας καὶ τοὺς ἄρχοντας ἐκ τούτων ἔχουσι. **5** τὰ μὲν οὖν μέρη τῆς διηρημένης πολιτείας παρ' Ἰνδοῖς σχεδὸν ταῦτ' ἔστιν· οὐκ ἔξεστι δὲ γαμῆν ἐξ ἄλλου γένους ἢ προαιρέσεις ἢ τέχνας μεταχειρίζεσθαι, οἷον στρατιώτην ὄντα γεωργεῖν ἢ τεχνίτην ὄντα φιλοσοφεῖν.

(42.1) Ἔχει δ' ἢ τῶν Ἰνδῶν χώρα πλείστους καὶ μεγίστους ἐλέφαντας,

ἀλκῆ τε καὶ μεγέθει πολὺ διαφέροντας. ὀχεύεται δὲ τοῦτο τὸ ζῶον οὐχ ὡσπερ τινές φασιν, ἐξηλλαγμένως, ἀλλ' ὁμοίως ἵπποις καὶ τοῖς ἄλλοις τετράποσι ζῴοις· κυοῦσι δὲ τοὺς μὲν ἐλαχίστους μῆνας ἑκαταίδεκα, τοὺς δὲ πλείστους ὀκτωκαίδεκα. 2 τίκτουσι δὲ καθάπερ ἵπποι κατὰ τὸ πλείστον ἓν, καὶ τρέφουσι τὸ γεννηθὲν αἱ μητέρες ἐπ' ἔτη ἕξ. ζῶσι δ' οἱ πλείστοι καθάπερ ὁ μακροβιώτατος ἄνθρωπος, οἱ δὲ μάλιστα γηράσαντες ἔτη διακόσια. 3 Εἰσὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς καὶ ἐπὶ τοὺς ξένους ἄρχοντες τεταγμένοι καὶ φροντίζοντες, ὅπως μηδεὶς ξένος ἀδικῆται· τοῖς δ' ἀρρωστοῦσι τῶν ξένων ἰατροὺς εἰσάγουσι καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν ποιοῦνται, καὶ τελευτήσαντας θάπτουσι, ἔτι δὲ τὰ καταλειφθέντα χρήματα τοῖς προσήκουσιν ἀποδιδόασιν. 4 οἱ τε δικασταὶ τὰς κρίσεις παρ' αὐτοῖς ἀκριβῶς διαγινώσκουσι, καὶ πικρῶς τοῖς ἀμαρτάνουσι προσφέρονται. περὶ μὲν οὖν τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἀρχαιολογουμένων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσιν.

Δέκα ἐτῶν πληρη[θέντ]ων βασιλεὺς
 Πιοδάσσης εὐσέβεια[ν] ἔδειξεν τοῖς ἀν-
 θρώποις, καὶ ἀπὸ τούτου εὐσεβεστέρους
 4 τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησεν καὶ πάντα
 εὐθηνεῖ κατὰ πᾶσαν γῆν, καὶ ἀπέχεται
 βασιλεὺς τῶν ἐμψύχων καὶ οἱ λοιποὶ δὲ
 ἄνθρωποι καὶ ὅσοι θηρευταὶ ἢ ἀλιεῖς
 8 βασιλέως πέπαυνται θηρεύοντες, καὶ
 εἴ τινες ἀκρατεῖς, πέπαυνται τῆς ἀκρα-
 σίας κατὰ δύναμιν, καὶ ἐνήκοοι πατρὶ
 καὶ μητρὶ καὶ τῶν πρεσβυτέρων παρὰ
 12 τὰ πρότερον, καὶ τοῦ λοιποῦ λῴϊον
 καὶ ἄμεινον κατὰ πάντα ταῦτα
 ποιοῦντες διάξουσιν.

2. Aus einem Gymnasium in Ai Khanoum am Oxus (Afghanistan; Alexandria am Oxus?)

Griechische Inschriften aus Indien

1. Kandahar (um 250 v. Chr.; Griech. - Aram: **Aśoka-Inschrift**)

Τριβαλλός
 καὶ Στράτων
 Στράτωνος
 Ἑρμῆι, Ἑρακλεῖ.

3. Aus einem Heroon in Ai Khanoum (Steinblock mit 2 Inschriften):

**Ἄνδρῶν τοι σοφὰ ταῦτα παλαιότερων ἀνάκει[τα]·
 ῥήματα ἀριγνῶτων Πυθοῖ ἐν ἡγαθείαι·
 ἔνθεν ταῦτ[α] Κλέαρχος ἐπιφραδέως ἀναγράψας
 εἶσατο τηλαυγῆ Κινέου ἐν τεμένει.**

**Παῖς ὦν κόσμιος γίνου,
 ἡβῶν ἐγκρατής,
 μέσος δίκαιος,
 4 πρεσβύτης εὐβουλος,
 τελευτῶν ἄλυπος.**

Arrian: Die Elefantenjagd (im ionischen Dialekt)

(13.1) Θηρῶσι δὲ Ἴνδοι τὰ μὲν ἄλλα ἄγρια θηρία κατάπερ καὶ Ἑλληγες, ἢ δὲ τῶν ἐλεφάντων σφιν θήρα οὐδέν τι ἄλλη ἔοικεν, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ θηρία οὐδαμοῖσιν ἄλλοισι θηρίοις ἐπέοικεν. 2 ἀλλὰ τόπον γὰρ ἐπιλεξάμενοι ἄπεδον καὶ καυματώδεα ἐν κύκλῳ τάφρον ὀρύσ-

σουσιν, ὅσον μεγάλῳ στρατοπέδῳ ἐπαυλίσασθαι. τῆς δὲ τάφρου τὸ εὖρος ἐς πέντε ὀργυῖας ποιέονται, βάθος τε ἐς τέσσαρας. 3 τὸν δὲ χοῦν, ὄντινα ἐκβάλλουσιν ἐκ τοῦ ὀρύγματος, ἐπὶ τὰ χεῖλα ἐκάτερα τῆς τάφρου ἐπιφορήσαντες ἀντὶ τείχεος διαχρέονται, 4 αὐτοὶ δὲ ὑπὸ τῷ χώματι τῷ ἐπὶ τοῦ χείλεος τοῦ ἔξω τῆς τάφρου σκηνάς σφιν ὀρυκτὰς ποιέονται, καὶ διὰ τουτέων ὅπας ὑπολείπονται, δι' ὧν φῶς τε αὐτοῖσιν εἰσέρχεται καὶ τὰ θηρία προσάγοντα καὶ ἐσελαύνοντα ἐς τὸ ἔρκος σκέπτονται. 5 ἐνταῦθα ἐντὸς τοῦ ἔρκους καταστήσαντες τῶν τινὰς θηλέων τρεῖς ἢ τέσσαρας, ὅσαι μάλιστα τὸν θυμὸν χειροήθεες, μίαν εἴσοδον ἀπολιμπάνουσι κατὰ τὴν τάφρον, γεφυρώσαντες τὴν τάφρον· καὶ ταύτη χοῦν τε καὶ πόαν πολλὴν ἐπιφέρουσι τοῦ μὴ ἀρίδηλον εἶναι τοῖσι θηρίοισι τὴν γέφυραν, μὴ τινα δόλον οἰσθῶσιν. 6 αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκποδῶν σφᾶς <ποι>έουσι κατὰ τῶν σκηνέων τῶν ὑπὸ τῇ τάφρῳ δεδυκότες, οἱ δὲ ἄγριοι ἐλέφαντες ἡμέρης μὲν οὐ πελάζουσι τοῖσιν οἰκουμένοισι, νύκτωρ δὲ πλανῶνται τε πάντα καὶ ἀγεληδὸν νέμονται τῷ μεγίστῳ καὶ γενναιοτάτῳ σφῶν ἐπόμενοι, κατάπερ αἰβόες τοῖσι ταύροισιν. 7 ἐπεὰν ὦν τῷ ἔρκει πελάσῃσι, τὴν τε φωνὴν ἀκούοντες τῶν θηλέων καὶ τῇ ὁδμῇ αἰσθόμενοι, δρόμῳ ἴενται ὡς ἐπὶ τὸν χώρον τὸν πεφραγμένον· ἐκ-περι-ελθόντες δὲ τῆς τάφρου τὰ χεῖλα, εὐτ' ἂν τῇ γεφύρῃ ἐπιτύχωσιν, κατὰ ταύτην ἐς τὸ ἔρκος ὠθέονται. 8 οἱ δὲ ἄνθρωποι αἰσθόμενοι τὴν ἔσοδον τῶν ἐλεφάντων τῶν ἀγρίων, οἱ μὲν αὐτῶν τὴν γέφυραν ὀξέως ἀφ-εἶλον, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς

πέλας κόμας ἀποδραμόντες ἀγγέλλουσι τοὺς ἐλέφαντας, ὅτι ἐν τῷ ἔρκει ἔχονται. **9** οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπιβαίνουσι τῶν κρατίστων τε τὸν θυμὸν καὶ [τῶν] χειροηθεστάτων ἐλεφάντων, ἐπιβάντες δὲ ἐλαύνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ ἔρκος, ἐλάσαντες δὲ οὐκ αὐτίκα μάχης ἄπτονται, ἀλλ' ἐῶσι γὰρ λιμῷ τε ταλαιπωρηθῆναι τοὺς ἀγρίους ἐλέφαντας καὶ ὑπὸ τῷ δίψει δουλωθῆναι. **10** εὖτ' ἂν δέ σφισι κακῶς ἔχειν δοκέωσι, τηνικαῦτα ἐπι-στήσαντες αὐθις τὴν γέφυραν ἐλαύνουσί τε ὡς ἐς τὸ ἔρκος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα μάχη ἴσταται κρατερὴ τοῖσιν ἡμέροισι τῶν ἐλεφάντων πρὸς τοὺς ἐαλωκότας· ἔπειτα κρατέονται μὲν κατὰ τὸ εἰκὸς οἱ ἄγριοι ὑπὸ τε τῆ ἀθυμίῃ καὶ τῷ λιμῷ ταλαιπωρούμενοι. **11** οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἐλεφάντων καταβάντες παρειμένοισιν ἤδη τοῖσιν ἀγρίοισι τοὺς πόδας ἄκρους συνδέουσιν, ἔπειτα ἐγκελεύονται τοῖσιν ἡμέροισι πληγαῖς σφᾶς κολάζειν πολλαῖς, ἔστ' ἂν ἐκεῖνοι ταλαιπωρούμενοι ἐς γῆν πέσωσι. παραστάντες δὲ βρόχους περιβάλλουσιν αὐτοῖσι κατὰ τοὺς ἀχένας, καὶ αὐτοὶ ἐπιβαίνουσι κειμένοισιν. **12** τοῦ δὲ μὴ ἀποσεῖσθαι τοὺς ἀμβάτας μηδέ τι ἄλλο ἀτάσθαλον ἐργάζεσθαι, τὸν τράχηλον αὐτοῖσιν ἐν κύκλῳ μαχαίρῳ ὀξεῖ ἐπιτέμνουσι, καὶ τὸν βρόχον κατὰ τὴν τομὴν περιδέουσιν, ὡς ἀτρέμα ἔχειν τὴν κεφαλὴν τε καὶ τὸν τράχηλον ὑπὸ τοῦ ἔλκεος. **13** εἰ γὰρ περιστρέφονται ὑπὸ ἀτασθαλίας, τρίβεται αὐτοῖσι τὸ ἔλκος ὑπὸ τῷ κάλῳ. οὕτω μὲν ὦν ἀτρέμα ἴσχουσι καὶ αὐτοὶ γνωσιμαχέοντες ἤδη ἄγονται κατὰ τὸν δεσμὸν πρὸς τῶν ἡμέρων.

(**14.1**) ὅσοι δὲ νήπιοι αὐτῶν ἢ διὰ κακότητα οὐκ ἄξιοι ἐκτῆσθαι, τούτους ἐῶσιν ἀπαλλάττεσθαι ἐς τὰ σφέτερα ἦθεα. **2** ἀγ<αγ>όντες δὲ εἰς τὰς κόμας τοὺς ἀλόντας τοῦ τε χλωροῦ καλάμου καὶ τῆς πόας τὰ πρῶτα ἐμφαγεῖν ἔδοσαν, **3** οἱ δὲ ὑπὸ ἀθυμίας οὐκ ἐθέλουσιν οὐδὲν σιτέεσθαι, τοὺς δὲ περιστάμενοι οἱ Ἴνδοι ὠδαῖσι τε καὶ τυμπάνοισι καὶ κυμβάλοισιν ἐν κύκλῳ κρούοντές τε καὶ ἐπάδοντες κατευνάζουσι. **4** θυμόσοφον γὰρ, εἴπερ τι ἄλλο θηρίον, ὁ ἐλέφας, καὶ τινες ἤδη αὐτῶν τοὺς ἀμβάτας σφῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντας ἄραντες αὐτοὶ ἐξήνεγκαν ἐς ταφὴν, οἱ δὲ καὶ ὑπερήσπισαν κειμένους, οἱ δὲ καὶ πεσόντων προεκινδύνευσαν, ὃ δὲ τις πρὸς ὀργὴν ἀποκτείνας τὸν ἀμβάτην ὑπὸ μετανοίης τε καὶ ἀθυμίας ἀπέθανεν. **5** εἶδον δὲ ἔγωγε καὶ κυμβαλίζοντα ἤδη ἐλέφαντα καὶ ἄλλους ὀρχεομένους, κυμβάλωιν τῷ κυμβαλίζοντι πρὸς τοῖν σκελοῖν τοῖν ἔμπροσθεν προσρητημένωιν, καὶ πρὸς τῆ προβοσκίδι καλεομένη ἄλλου κυμβάλου. **6** ὃ δὲ ἐν μέρει τῆ προβοσκίδι ἔκρουε τὸ κύμβαλον ἐν ῥυθμῷ πρὸς ἑκατέρωιν τοῖν σκελοῖν, οἱ δὲ ὀρχεόμενοι ἐν κύκλῳ τε ἐχόρευον, καὶ ἐπαίροντές τε καὶ ἐπικάμπτοντες τὰ ἔμπροσθεν σκέλεα ἐν τῷ μέρει ἐν ῥυθμῷ καὶ οὗτοι ἔβαινον, καθότι ὁ κυμβαλίζων σφίσιν ὑφηγέτο. **7** βαίνεται δὲ ἐλέφας ἦρος ὥρη, κατάπερ βοῦς ἢ ἵππος, ἐπεὰν τῆσι θηλέησιν αἱ παρὰ τοῖσι κροτάφοισιν ἀναπνοαὶ ἀνοιχθεῖσαι ἐκπνέωσιν. κύει δὲ τοὺς ἐλαχίστους μὲν ἐκκαίδεκα μῆνας, τοὺς πλείστους δὲ ὀκτωκαίδεκα. τίκει δὲ ἓν, κατάπερ ἵππος, καὶ τοῦτο

ἐκτρέφει τῷ γάλακτι ἐς ἔτος ὄγδοον. **8** ζῶσι δὲ ἐλεφάντων οἱ πλείστα ἔτεα ζῶντες ἐς διηκόσια, πολλοὶ δὲ νόσφω προτελευτῶσιν αὐτῶν· γήρα δὲ ἐς τόσον ἔρχονται. **9** καὶ ἔστιν αὐτοῖσι τῶν μὲν ὀφθαλμῶν ἴαμα τὸ βόειον γάλα ἐγγεόμενον, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας νόσους ὁ μέλας οἶνος πινόμενος, ἐπὶ δὲ τοῖσιν ἔλκεσι τὰ ὑεῖα κρέα ὀπτώμενα καὶ καταπλασσομένα· ταῦτα παρ' Ἰνδοῖσιν ἔστιν αὐτοῖσι ἰάματα.

Wörterhilfen zu Diodor:

35	1	τετράπλευρος, -ον	vierseitig
	1/2	ἡ ἀνατολή νεύω	Aufgang; Osten sich neigen
		ἡ πλευρά	Seite, Flanke
	1/2	ἡ μεσημβρία	Mittag; Süden
	1/2	αἱ ἄρκτοι δι-εἶργω	Bärinnen; Norden abtrennen
	1/2	ἡ δύσις δι-εἶληφεν	Untergang; Westen Perf. zu δια-λαμβάνω
	2	ὁ τῶν θερινῶν τροπῶν κύκλος ἄ-σκιος, -ον	Kreis der Sommersonnenwende (Wendekreis des Krebses) schattenlos
		ὁ γνώμων	Zeiger (an der Sonnenuhr); Massstab
		ἀθεώρητος, -ον	unsichtbar
		ὁ ἀρκτοῦρος	Bärenhüter (Sternbild: Bootes)
	3	κάριμος πληθύνω	fruchtbringend voll sein
		καρποφόρος	fruchtbringend
		διάφορος	h. herausragend
		δια-ρρέω	durchfliessen
		ἀρδεύω	bewässern
		διττός	doppelt; zwei
		κατ' ἔτος	jährlich
		χερσαῖος	auf dem Lande lebend
		πτηνός	geflügelt
		χορηγέω	(Choreg sein:) gewähren, liefern
		ἡ Λιβύη	(Nord-)afrika
		ἡ ῥοπή	Ausschlag, Entscheidung, Veranlassung
36	1	τὸ ἀνάστημα ὁ ὄγκος	Grösse, Wuchs Masse, Gewicht
		ὑπερφέρω	überragen, übertreffen
		λεπτομερής, -ές	aus feinen Teilen bestehend

2	παμφόρος	alles tragend, fruchtbar		ἡ κυκλικὴ περίοδος	zyklischer Kreislauf
2/4	ἥμερος	zahn; kultiviert		χλιαρός	lauwarm
	ἡ φλέψ, φλεβός	(Metall)ader		τὸ ἔλος	Sumpf
	κατάγειος, -ον	unterirdisch		ἔψω	kochen
	ὁ καττίτερος	Zinn		ὁ κάλαμος	Schilfrohr
2/4	ἀν-ήκω	sich erstrecken, sich beziehen (auf)	6	συμβάλλομαι	beitragen
3	χωρίς	abgesehen von		ἄσυλος, -ον	unverletzt; unverletzlich
3/4	ἡ κέγχρος	Hirse		ἡ παράταξις	Schlachtordnung; Kampf
	ἀρδεύω	bewässern		ἀν-επ-αίσθητος (+ Gen.)	nicht wahrnehmend
	τὸ νᾶμα	Flüssigkeit, Strom		ἐμπυρίζω	durch Feuer verwüsten
3/5	ἡ δαψίλεια	Überfluss, reichlicher Vorrat		δενδροτομέω	Bäume umhauen
	τὸ ὄσπριον	Hülsenfrucht; Bohne	37	1/4 πλωτός	schiffbar
3/4	ἡ ὄρυζα	Reis		1/4 ἡ πεδιάς	Fläche, Ebene
3/4	ὁ βόσπορος	(in dieser Bedeutung ein <i>hapax legomenon</i>)		1/4 ἐμ-βάλλω	münden
	αὐτοφυής	von selbst gewachsen		2 τὸ πλάτος	Breite
	ἐδώδιμος	essbar		ἐξερεύγομαι	sich ergießen
4	καθόλου	überhaupt, allgemein		ἀπο-λαμβάνω	abschneiden; einschliessen
	ἡ σπάνις	Mangel		ἡ ἔως	Morgenröte; Osten
	ὁ ὄμβρος	Regenguss, Regenzeit	3	ἔπηλυσ	herankommend; fremd
	χειμερινός	winterlich		κατ-αντάω	hinkommen
	καθά	wie		ἀπογιγνώσκω	aufgeben
	ὁ σπόρος	Aussaat	4	ἀφ-ορίζω	begrenzen
	πύρινος	aus Weizen, Weizen-	5	κατάφυτος	bepflanzt; bepflanztbar
	ἡ θερινὴ τροπή	Sommersonnenwende		τὸ κήπευμα	Gartenplanze
	ἐπιτυγχάνω (+ Dat.)	erfolgreich sein (mit)		ἡ ὑπερβολή	Übermass
	τελεσφορέω	zur Reife bringen	6	εὐλόγως	logischerweise
	θατέρου	= τοῦ ἑτέρου		ἡ λιβάς, -άδος	Flut
	ἀποτυγχάνω (+ Gen.)	Pech haben (mit)		ἐκ τοῦ... ποιεῖν... καὶ γεννᾶν...	(subst. Infinitive)
5	αὐτοματίζω	von selbst wachsen		κάθ-υγρος, -ον	sehr feucht
	ἐλώδης	sumpfig		ὁ βυθός	Tiefe
	ἡ ρίζα	Wurzel	38	1 ἔπηλυσ	herankommend; fremd
	ἡ γλυκύτης, -τητος	Süßigkeit		πρὸς τούτοις	ausserdem
	ἡ ἰκμάς, -άδος	Feuchtigkeit, Nässe		ἀπ-έσταλκα	(Perf. zu ἀπο-στέλλω)
	τὸ θέρος	Sommer			

2	ἡ δορά ἐγχώριος, -ον καθάπερ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ὕφηγέομαι εὐφυής, -ές ὁ/ἡ συνεργός ἡ ἀγχίνοια	abgezogene Haut; Fell einheimisch wie allmählich den Weg zeigen; anleiten (+ Akk.) begabt Helfer(in) schnelle Auffassungsgabe			ἡ σάλπιγξ ἀπολείπω ἡ ὄρεινή τὸ ῥόπαλον ἡ λεοντή προσ-άπτω 2 δι-ενεγκεῖν ἐγάμησα ἐνήλικος, -ον/ ἐνήλιξ, -ικος δι-αιρέω ἡ βασίλισσα	Trompete zurücklassen Gebirgsland; Bergland Keule Löwenhaut anknüpfen; hinzufügen, verleihen (Aor. zu δια-φέρω) zu γαμέω erwachsen abtrennen Königin		
3	λόγιος, -α, -ον καθ-ἦκόν ἐστιν συντόμως διέρχομαι κωμηδόν ἡ δύναμις	gelehrt; geschichtskundig es ist angemessen kurz durchgehen/ berichten in Dörfern auch: die Streitmacht			3 ὁ κτίστης τὰ βασίλεια πολυτελής, -ές ὁ οἰκῆτωρ, -τορος καθ-ιδρύω ὄχυρόω ἡ τάφος	Gründer Königspalast teuer, prächtig Bewohner, Ansiedler ansiedeln befestigen, festmachen Graben		
4	τὸ καῦμα λοιμικός, -ή, -όν ἡ σύνεσις διαφέρω	Hitze, Glut Pest- Verstand, Einsicht sich unterscheiden; sich auszeichnen			4 ἡ μετάστασις ὑπερόριος, -ον ἡ διάβασις 5 ἐξηλλαγμένος, -η, -ον κατ-εδείχθην νομοθετέω ὑπερέχειν/ὑποπίπτειν ὑπερ-έχω + Dat. ὑπο-πίπτω + Dat.	Weggang ausländisch, ins Ausland Übergang fremdartig, absonderlich (Aor. Pass. zu κατα-δείκνυμι: einführen) als Gesetz aufstellen von μαθόντας abhängig übertreffen; mehr haben als sich beugen vor		
4/6	τὸ στρατόπεδον πεδινός, -ή, -όν ἡ ὄρεινή ναματιαῖος, -α, -ον παρα-δέδωκα οἱ μεταγενέστεροι τέθραμμαι ὁ μηρός	Heerlager; Heer (im Feld) eben, flach Gebirgsland; Bergland fliessend, flüssig (Perf. zu παρα-δίδωμι) die später Geborenen, die Nachfahren (Perf. zu τρέφω) Schenkel			5 ἡ παράθεσις ὁ κτίστης ἡ κόμη ὁ εἰσηγητής 6 ἡ παράταξις ἐπι-μέλομαι + Gen. ὁ κτίστης τὸ τύμπανον τὸ κύμβαλον	Vorsetzen; "Zubereitung" Gründer Dorf Einführer; Urheber Schlachtlinie, Schlachtordnung sich kümmern um Gründer Handpauke; Tambourin Metallbecken; Zimbel		
			39	1	40	1	ἡ περίστασις εὐήθης, -ες ἐπ' ἴσης ἀνώμαλος, -ον δι-ἴρημαι	Umstand; Not einfältig, tönicht in gleicher Weise ungleich, verschieden (Perf. Pass. zu δι-αιρέω: auseinandernehmen, teilen)

	τὸ σύστημα	Gruppe, Kollegium		ἡ σιτομετρία	Getreidespende
	πρωτεύω	der erste sein	2	εὐθετέω	passend sein
	ἀλειτούργητος	frei von Staatslasten		ἡ ἄνεσις	Ruhe; Freizeit
	ἡ ὑπουργία	Dienst(leistung)	3	ὁ ἔφορος	Aufseher
	κυριεύω	Herr sein		πολυπραγμονέω	genau erforschen
2	παραλαμβάνω	jem. zu / als etw. nehmen		ἀπαγγέλλω	(ver)melden, berichten
	ἡ χρεία	hier: Nutzen		ὁ ἄρχων	Beamter
	ὁ αὐχμός	Trockenheit, Dürre	4	συνεδρεύω	zusammen beraten
	ὁ ἐπομβρία	Beregnung, Überschwemmung		ὁ διοικητής	Verwalter
	ἡ εὐπνοια	freies Blasen		ἀμφισβητέω	streiten
3	προ-ακούω	vorher hören	5	ἡ προαίρεσις	Vorsatz, Gesinnung; hier: Lebensform
	ἐκ-πληρόω	auffüllen		μεταχειρίζομαι	betreiben, üben
	ἀπο-τυγχάνω	verfehlen	42 1	ὀχεύομαι	sich begatten
	ἡ πρόρρησις	Vorhersage		ἐξηλλαγμένως	fremdartig, absonderlich
	ἡ βλασφημία	Schmähung		κύω (= κυέω)	trächtig sein
	ἄφωνος	sprachlos, stumm	2	κατὰ τὸ πλεῖστον	gewöhnlich
4	ἡ λειτουργία	Dienst für den Staat		γηράσκω	altern (Aor. ἐγήρασα)
	ἀφ-ειμένος	zu ἀφ-εἶμαι (Perf. Passiv von ἀφ-ίημι)	3	ἀρρωστέω	krank sein
	ἀσχολέομαι	beschäftigt sein		προσφέρομαι (+ Dat.)	vorgehen (gegen)
5	ἀδιάφθορος	unverdorben; rein	4	ἀρχαιολογέω	über alte Dinge reden
	βρίθω	grosses Gewicht haben; strotzen		ἀρκέομαι	sich begnügen
	ἡ ἀπόλαυσις	Genuss; Nutzen, Vorteil		τὰ ῥηθέντα	(zu λέγω)
	βιόω	leben			
	ἀφ-έστηκα	(Perf. zu ἀφ-ίσταμαι)			
	τὸ βασιλικόν	die königliche Kasse			
6	τὸ φῦλον	Gschlecht; Volksabteilung	1 2	Πιοδάσσης	Piyadassi (der lieb Blickende, der den Göttern lieb ist) = Aśoka
	σκηνίτης (hier Adj.)	Zelt-			
	κυνηγέω	jagen	5	εὐθηνέω (= εὐθενέω)	gedeihen
	ὀρνέων	(Gen. Pl. zu ὄρνις)	6	ἔμψυχος, -ον	beseelt
	φιλοτεχνέω	sich der Künste bedienen	7	ὁ θηρευτής	Jäger
	ἐξημερόω	zahn machen, urbar machen		ὁ ἀλιεύς	Fischer
	πλήθω	voll sein	9	ἀκρατής, -ές	nicht enthaltsam, unmässig, ausschweifend
41 1	ἡ ὑπηρεσία	Dienst, Hilfe		ἡ ἀκρασία	Unenthaltsamkeit, Unmässigkeit
	ἀτελής, -ές	steuerfrei	10	ἐνήκοος, -ον	gehorsam

Wörterhilfen zu den Inschriften aus Indien:

11f.	παρὰ τὸ πρότερον	?	ὄρυκτός, -ή, -όν	gegraben
12	λώϊων, λώϊον	besser, vorteilhafter	ἡ ὀπή	Luke, Loch
3a	2	τὸ ῥῆμα	4/7 τὸ ἔρκος	Umfriedung
		ἀρίγνωτος, -ον	5/7 θῆλυς	weiblich
		ἢ Πυθώ	5/9 χειροήθης, -ες	zahm
		ἠγάθεος, -α, -ον	ἀπολιμπάνω	= ἀπολείπω
	3	ἔνθεν	γεφυρώω	überbrücken
		ἐπιφραδέως	ταύτη	hier
	4	ἔζω (εἴσατο)	ἡ πόα	Gras
		τηλαυγής, -ές	τοῦ μή + AcI	(final: damit nicht...)
		Κινέας	ἀρίδηλος	offenbar
3b		κόσμιος	ἡ γέφυρα	Brücke
		ἐγκρατής	ὠίσθην	zu οἴομαι: ahnen
			6 ἐκποδών	aus dem Weg
			δύω	versenken
			ἡμέρης	bei Tage
			πάντη	überall
			ἀγληδόν	in Herden
13	1/6	κατάπερ	7 ἡ ὀδμή	Geruch
		ἕοικα/ ἐπ-έοικα	ἵεμαι	aufsuchen
		οὐδαμός, -ή, -όν	7/9 ὡς ἐπί	= ἐπί
	2	ἐπι-λέγομαι	φράττω	einfrieden, einzäunen
		ἄπεδος, -ον	7/10 εἶτε	bis; wenn
		καυματώδης, -ες	ὠθέομαι	sich drängen
		ἢ τάφος	8 ὀξέως	schnell
		ὀρύσσω	... τοὺς ἐλέφαντας, ὅτι...	... ὅτι οἱ ἐλέφαντες... (Prolepse)
		ὅσον	9/10 ταιλιπυρέομαι	sich abmühen, sich plagen
		ἐπαλίζομαι	τὸ δίψος	Durst
		ἢ ὀργυιά	10 ὡς ἐς	= ἐς
	3	ὀχοῦς, -οῦ	τὰ πρῶτα	zuerst
		τὸ ὄρυγμα	ἐάλωκα	(Perf. akt. zu ἀλίσκομαι)
		τὸ χεῖλος	κατὰ τὸ εἰκός	wahrscheinlich; natürlich
		ἐπιφορέω	11 παρ-ειμένος	zu παρ-ίημι: erschlaft, ermattet
	4	τὸ χῶμα	οἱ πόδες ἄκροι	Fussspitzen
		ἢ σκηνή		

Wörterhilfen zu Arrian:

	ἐγ-κελεύω	= κελεύω	5	κυμβαλίζω	die Metallbecken schlagen	
	ἡ πληγή	Schlag	5/6	ὀρχέομαι	tanzen	
	ἔστε	bis		-οιν	Dual (Gen.)!	
11/12	ὁ βρόχος	Schlinge		τὸ σκέλος	Schenkel, Bein	
	ὁ ἀὺχήν	Hals		προσαρτάω	anhängen	
12	τοῦ μή + AcI	(final: damit nicht...)	5/6	ἡ προβοσκίς	Rüssel	
	ἀπο-σειώ	ab-schütteln	6	ἐν μέρει	der Reihe nach	
	ὁ ἀμβάτης	Reiter		ἐπικάμπω	(um)biegen	
	ἀτάσθαλος, -ον	ü bermütig		καθότι	je nachdem, wie	
	ὁ τράχηλος	Hals, Nacken		ὑφ-ηγέομαι	anleiten	
	τὸ μαχαίριον	Messer	7	βαίνομαι	bespringen, begatten	
	ὥς	= ὥστε		τὸ ἔαρ, ἔαρος/ἦρος	Frühling	
	ἀτρέμα	ruhig		κατάπερ	wie	
	τὸ ἔλκος	Wunde		θηλυς	weiblich	
13	ἡ ἀτασθαλία	Übermut		ὁ κρόταφος	Schläfe	
	ὁ κάλος (= κάλως)	Strick		ἡ ἀναπνοή	Luftloch; Pore	
	γνωσιμαχέω	anderen Sinnes werden		ἀν-εὐχθην	zu ἀν-οίγνυμι öffnen	
14	1	νήπιος, -α, -ον	jugendlich, nicht ausgewachsen	ἐκ-πνέω	aushauchen	
		ἔ-κτημαι	(Perf. zu κτάομαι)	κύω	trächtig sein	
		τὸ ἦθος	Aufenthaltsort; Weideplatz	τὸ γάλα, γάλακτος	Milch	
	2	ἀλόντες	zu ἐάλων (Aor. zu ἀλίσκομαι)	9	τὸ ἴαμα	Heilung; Heilmittel
		ὁ χλωρὸς κάλαμος	grünes Schilf		τὸ βόειον γάλα	Kuhmilch
		ἡ ποιὰ	Gras		ἐγ-χέω	eingiessen
	3	τὸ τύμπανον	Handpauke; Tambourin		τὸ ἔλκος	Wunde
		τὸ κύμβαλον	Metallbecken; Zimbel		τὰ ὕεια κρέα	Schweinefleisch
	3/6	κρούω	stossen, schlagen, klopfen		ὀπτάω	braten
		ἐπ-ᾶδω	zusingen; durch Gesang gewinnen, bezirzen		καταπλάσσω	bestreichen, beschmieren
		κατ-ευνάζω	einschläfern			
	4	θυμόσοφος, -ον	von Natur weise, geschickt, erfinderisch			
		ἐξ-ήνεγκα	(Aor. zu ἐκ-φέρω)			
		ἡ ταφή	Bestattung			
		ὑπερ-ασπίζω	schützen			
		προκινδυνεύω (τινος)	verteidigen			
		ἡ μετάνοια	Sinnesänderung, Reue			